

PARTIJ VOOR DE DIEREN

DEVENTER

NATUURLIJK

Inleiding

De gemeente Deventer is voor iedereen. En iedereen heeft het recht om te wonen. Om door de natuur te wandelen en schone lucht in te ademen. Om jezelf te kunnen zijn. Niet alleen mensen, maar ook dieren. De Partij voor de Dieren durft belangrijke keuzes te maken. En dat is ook nodig!

Wij willen klimaatverandering tegengaan. Wij willen rechten geven aan dieren. De natuur weer laten groeien en bloeien. En we willen dat iedereen een goed en rechtvaardig leven kan hebben. Dat willen wij doen in alle delen van de gemeente Deventer. In de stad en in de dorpen: Bathmen, Diepenveen, Lettele, Okkenbroek en Schalkhaar. De Partij voor de Dieren zet alles op alles om te zorgen voor een beter leven voor mens en dier.

Als lijsttrekker ga ik keihard knokken voor onze idealen. Dat doe ik natuurlijk voor de dieren, het natuur en het klimaat! Niet alleen, maar samen met de dertien andere kandidaten op de lijst. Het is de hoogste tijd om onze unieke en krachtige stem te laten horen!

Gijsbert Raadgever

Lijsttrekker Partij voor de Dieren Deventer

1

EEN LEEFBARE AARDE

Klimaat, biodiversiteit en energie

We leven op een prachtige planeet die ons alles biedt wat we nodig hebben. Toch maken vervuiling, het verdwijnen van natuur en het gebruik van gif de Aarde steeds onleefbaarder voor mens én dier. We staan voor een klimaat- en natuurcrisis die we nú moeten stoppen.

En dat kan! In de gemeente Deventer werken we samen met alle inwoners, organisaties en ondernemers aan meer natuur, gezonde lucht, schoon water en veilige, schone wijken.

De grootste vervuilers laten we meer betalen, terwijl we mensen met een lager inkomen helpen om duurzamere keuzes te maken. Energiebesparing staat daarbij voorop, aangevuld met manieren om energie duurzaam op te wekken.

Zo bouwen we samen aan een groene, eerlijke en sociale toekomst, voor iedereen in de gemeente Deventer!

- Er komt een wethouder voor Klimaat & Biodiversiteit: als wij meedoen in een coalitie, leveren wij de wethouder die dit als takenpakket heeft.
- Nieuwe ontwikkelingen, alle stemmen moeten gehoord worden: bij ontwikkelingen in de gemeente is er ruimte voor de stem van degenen die in de buurt wonen, zowel de mensen als de dieren.
- Meer bomen om Deventer leefbaar te houden: we beschermen bestaande bomen en planten nieuwe bomen om CO₂ op te vangen.
- Wie vervuult, die betaalt: bij gemeentelijke heffingen hebben inwoners die minder afval aanbieden lagere kosten.
- Samen tegen energieverpilling: samen met de ondernemers werken we tegen energieverpilling, zoals lampen die onnodig aan staan, terrasverwarming en open winkeldeuren.
- Hout, biomassa en mest zijn geen bronnen van energie: we stoppen met verbranding van hout of vergisting van mest voor warmte en elektriciteit.
- Er komen geen zonneparken in de natuur: er is genoeg ruimte voor zonnepanelen op andere locaties.
- Elk jaar verkleint de gemeente haar ecologische voetafdruk: door zuiniger te zijn met wat we hebben en hier nuttig mee om te gaan, geven we het goede voorbeeld voor alle inwoners.
- Er komt een gemeentelijk klimaatfonds in Deventer: inwoners en bedrijven kunnen stappen zetten om duurzamer te leven, die betaald worden uit het fonds.
- De gemeente Deventer verbreekt de (financiële) banden met fossiele bedrijven: de gemeente geeft hier het goede voorbeeld.

2

DIEREN ZIJN ONZE MEDEBEWONERS

Dierenrechten en dierenwelzijn

In Deventer leven meer dieren dan mensen, maar bij nieuwe plannen worden ze vaak vergeten. Dieren hebben ook recht op een fijne plek, om zich natuurlijk te kunnen gedragen en met respect behandeld te worden.

Daarom wil de Partij voor de Dieren een wethouder voor Dierenrechten & Dierenwelzijn. De gemeente Deventer moet alle dieren beter beschermen: huisdieren, landbouwdieren en ook wilde dieren die ziek of gewond raken.

We stoppen met de vee-industrie en met het gebruik en doden van dieren voor vermaak, traditie of mode.

Zo geven we ook de dieren in Deventer eindelijk de stem die ze verdienen.

- Er komt een wethouder voor Dierenrechten & Dierenwelzijn. Hiermee geven we dieren een stem in het beleid.
- Hitteplannen voor mens en dier bij warme dagen. Om dieren (en mensen) te beschermen tegen te hoge temperaturen.
- Terugkeer van dierenasiel en opvang in Deventer: dieren moeten lokaal terecht kunnen.
- Geen vergunningen voor uitbreiding veehouderijen en aanmoedigen van diervrije landbouw. Zo zorgen we in Deventer voor betere, duurzamere landbouw die vriendelijk is voor dieren.
- Subsidies voor wolfvriendelijke bescherming van schapen. Zo is samen leven met de wolf mogelijk.
- Meer woonruimte en biodiversiteit bij nieuwbouw. Door ruimte te maken voor verschillende soorten planten bij nieuwbouw, zorgen we voor een groot en afwisselend woningaanbod voor mens en dier.
- De gemeente stimuleert dat mensen dieren adopteren in plaats van kopen. Bestaande huisdieren die een thuis nodig hebben, worden opnieuw geplaatst.
- Natuurlijke oevers met plek voor de bever. We geven de IJssel de ruimte voor natuurlijke rivierbewoners.
- Weg met de worstenworkshops. We stoppen met dieronvriendelijk vermaak. Geen worsten meer maken waar de biggetjes bij zijn in Piggy's Palace.
- Strenger optreden tegen afvaldump om dierenoverlast te voorkomen. We voorkomen overlast door ratten en andere dieren door afval aan te pakken.

3

KIES VOOR GROEN

Natuur en biodiversiteit

Natuur is van levensbelang. De mens neemt heel veel ruimte in door de intensieve veehouderij, gebouwen, industrie, wegen en recreatie. Hierdoor is er steeds minder ruimte voor dieren, planten en bomen in Deventer.

Zonder natuur kunnen we niet leven. Daarom wil de Partij voor de Dieren meer bomen, struiken, bloemen en planten. Gifvrij en goed voor de biodiversiteit. Het moet weer gonzen van de bijen, vlinders en libellen. Bomenkap en onnodig maaien moet stoppen, de natuur moet de ruimte krijgen om te groeien en te bloeien. Een groen Deventer is de basis voor een gezonde, gelukkige en toekomstbestendige gemeente.

- **Bouw groene wijken, maar niet in het groen!**
Om Deventer leefbaar te houden, zorgen we goed voor het bestaande groen.
- **Meer ruimte voor natuur en biodiversiteit in en om de gemeente Deventer.**
- **We erkennen de rechten van de natuur in Deventer.**
De natuur verdient een stem en een eigen plek in de gemeenteraad.
- **Dieren hebben het recht om hun natuurlijke gedrag te vertonen.** Als mensen last hebben van dieren, mogen dieren daar niet het slachtoffer van zijn.
- **Kappen met kappen!** We maken de voorwaarden voor kapvergunningen strenger.
- **Meer groen voor iedereen.** We zorgen voor minimaal 75 m² groen voor alle inwoners in alle wijken.
- **De gemeente wordt eetbaar.** Er komen meer voedselbossen en moes- en pluktuinen.
- **Metten is weten.** Daarom brengt Deventer jaarlijks de stand van planten en dieren in kaart.
- **Groen doen we samen met de inwoners.** Groene, duurzame, ecologische ideeën en acties vanuit burgers krijgen prioriteit.

4

DE ECONOMIE IN EVENWICHT

Economie, werk, inkomen en bestaanszekerheid

Economische groei is niet de oplossing, maar juist het probleem.

Het is nú tijd voor een ander economisch systeem.

Geld verdienen ten koste van dieren, natuur en andere mensen moet stoppen. De Partij voor de Dieren kiest voor een schone, eerlijke, duurzame en lokale economie voor alle mensen én dieren waarmee we samenleven.

Een circulaire economie waarin ecocide (schade aan de natuur) en milieuvervuiling worden gestopt. We gaan zuinig om met grondstoffen. En stappen over van een wegwerpeconomie naar een kringlooeconomie, zonder afval! Dus voor vervuilende bedrijven en reclames is geen ruimte meer in Deventer.

In Deventer gaan we voor welzijn boven winst,
en een economie binnen de grenzen van onze planeet.

- Welzijn boven winst: een eerlijke economie voor mens, dier en natuur. Eco boven euro: oneindige economische groei is niet houdbaar. Werk samen met de natuur aan de oplossingen voor de problemen in de gemeente.
- Geen armoede in Deventer.
De gemeente komt met een plan om te voorkomen dat armoede wordt doorgegeven van generatie op generatie.
- Geen afval, geen verspilling – alles krijgt een tweede leven. Deventer helpt bedrijven en bewoners met hergebruik, inzameling en scheiding van afval.
- Vervuilers eruit, ruimte voor betaalbare woningen en groen. Gezonde lucht en een gezonde bodem zijn geen luxe, maar basisrechten.
- Geld blijft in de buurt, goed voor mens en milieu. Samen met boeren, stadslandbouwers en lokale initiatieven bouwen we een lokale economie.

5

WONEN IS EEN BASISRECHT

Wonen en bouwen

Een goede woning is een basisrecht voor iedereen. De huidige wooncrisis is het gevolg van jarenlange verkeerde politieke keuzes. De Partij voor de Dieren wil het tekort aan woningen duurzaam oplossen. Deventer volbouwen is niet de oplossing; dat maakt de gemeente onleefbaar. Wij willen de beschikbare ruimte en woningen eerlijk en betaalbaar verdelen.

We maken ruimte voor extra woningen door de vee-industrie te laten krimpen. Die neemt nu de helft van ons land in beslag. Op die plekken kunnen we nieuwe woningen bouwen en natuur aanleggen. Woningen die betaalbaar zijn en voor iedereen: starters, senioren, alleenwonenden of mensen in alternatieve woonvormen. Minimaal 40% van de huurwoningen moet sociale huur worden. De woningen die we bouwen zijn klimaatneutraal, circulair en natuurinclusief.

- Wonen is een basisrecht, geen verdienmodel. Daarom willen we strengere regels voor verhuurders en kort lopende verhuurvergunningen.
- De gemeente koopt zelf grond om betaalbare woningen op te laten bouwen. We voorkomen dat anderen met grond gaan handelen en grote winsten maken, door een anti-speculatiebeding.
- We bouwen aan een duurzame toekomst. Bestaande ruimtes en materialen worden hergebruikt. Bij nieuwbouw is het gebruik van natuurlijke materialen de standaard.
- Een passende woning voor iedereen. Bestaande en nieuwe woningen worden zo gemaakt dat ze ook door mensen met een beperking kunnen worden gebruikt.
- We investeren geld en energie in opvang om mensen te helpen en overlast voor te zijn. Naast de nachtopvang komt er een slechtweeropvang, die open is voor iedereen die het nodig heeft.

6

INCLUSIEF, RECHTVAARDIG EN SOLIDAIR

Iedereen doet ertoe

De Partij voor de Dieren wil bouwen aan een samenleving waarin iedereen zich welkom en thuis voelt. In Deventer is dat helaas niet altijd zo. Te veel mensen hebben het gevoel dat ze er niet bij horen. Vaak wordt de schuld van problemen bij een ander gelegd. Mensen en groepen die het toch al lastig hebben. Ze krijgen te maken met vooroordelen, uitsluiting en geweld; bijvoorbeeld vluchtelingen of transpersonen. Dat is onacceptabel!

Racisme en discriminatie - zichtbaar of onzichtbaar - mogen geen plek hebben in Deventer. De Partij voor de Dieren staat voor een inclusieve gemeente waarin alle Deventenaren kunnen meedoen, ongeacht gender, leeftijd, achtergrond, seksuele voorkeur, beperking, chronische ziekte, neurodivergentie of financiële situatie. In Deventer gaat de kern zijn: 'Beslis niet over ons, maar met ons.'

- In Deventer is geen plaats voor racisme of discriminatie, zoals antisemitisme, moslim-, homo- en transgenderhaat. We voorkomen dit met bereikbare meldpunten en het zorgen voor verbondenheid.
- Er komt een gerichte aanpak tegen discriminatie op de arbeids- en woningmarkt Waaronder het inzetten van mystery guests.
- De bed-bad-broodregeling wordt uitgebreid met juridische ondersteuning. Hiermee kunnen we mensen helpen die dit niet meer krijgen maar er wel recht op hebben.
- Openbare en publieke ruimtes moeten voor iedereen toegankelijk zijn. Ook mensen met een beperking, laaggeletterden en mensen die snel overprikkeld zijn, moeten net als iedereen kunnen meedoen in de maatschappij.
- De gemeente spreekt in begrijpelijke taal met alle inwoners. Wanneer het écht nodig is, communiceert de gemeente ook in niet-Nederlandse talen.

7

SCHOON VERKEER

Mobiliteit en bereikbaarheid

Onze gemeente kan zoveel schoner, mooier en gezonder als we ons anders gaan verplaatsen. Daarom willen wij rechtvaardige straten: de auto is niet langer de baas, er komt meer ruimte voor voetgangers, fietsers en het openbaar vervoer.

Waar nu nog auto's geparkeerd staan, kan groen groeien en bloeien en kunnen kinderen veilig spelen.

Zo zorgen we voor een rechtvaardige straat met een groene, veilige omgeving voor mensen en dieren en gezonde lucht.

Deventer kiest voor meer schoon openbaar vervoer, dat we gratis maken voor mensen die dat nodig hebben.

- De Welle wordt autovrij en verandert in een groene, levendige boulevard. Zo verbinden we de binnenstad met de IJssel en maken we ruimte voor wandelen, fietsen en ontmoeting.
- De gemeente zet in op extra treinstations in Bathmen en Deventer-Noord. Daarnaast pleit de gemeente voor dubbelspoor tussen Deventer en Zwolle en een vierde perron op station Deventer.
- We investeren in een netwerk van veilige en groene wandel- en fietspaden. Voor veilig, gezond en duurzaam verkeer in Deventer.
- Openbaar vervoer in de regio wordt gratis voor mensen met een laag inkomen, zodat iedereen zich vrij kan verplaatsen met de bus.
- In alle woonwijken en dorpskernen is regelmatig openbaar vervoer beschikbaar. Ook in de avond en in het weekend, zodat alle inwoners kunnen deelnemen aan de maatschappij.

8

GEZOND EN VEILIG IN DEVENTER

Gezondheid, zorg en veiligheid

Iedereen wil een gezond leven. Dat begint met een leefomgeving die uitnodigt om naar buiten te gaan, te bewegen en gezond te eten.

De Partij voor de Dieren kiest voor preventie: voorkomen is beter dan genezen, zowel bij ziekten als bij criminaliteit.

Gezonde, biologische plantaardige voeding moet betaalbaar en toegankelijk zijn. Meer groen verlaagt stress en zorgt voor schone lucht. Zorg moet beschikbaar zijn voor iedereen, zonder lange wachtlijsten en passend bij ieders situatie.

Gezondheid gaat ook over mentaal welzijn.

Een sociale, veilige en ontspannen samenleving waarin iedereen zichzelf mag zijn is belangrijk. Deventer pakt seksueel overschrijdend gedrag en femicide hard aan. Net als andere vormen van geweld. En ook dieren verdienen bescherming.

In Deventer heeft dierenmishandeling geen plek.

- Gezondheid begint bij schone lucht, rust en ruimte. Daarom maken we de centrum & schil autoluw.
- Meer groen, minder stress – natuur als medicijn. In alle wijken is het groen dichtbij, bereikbaar en toegankelijk voor alle inwoners
- Gezond blijven begint met samen in beweging komen. Gezond en lokaal eten moet makkelijk en betaalbaar zijn voor alle inwoners.
- Iedereen moet veilig over straat kunnen. Intimidatie op straat gaan we tegen. We zorgen voor extra aandacht voor de veiligheid van vrouwen, LHBTQIA+-personen en personen van kleur.
- Samen zorgen we voor elkaar – sociaal, schoon en veilig. Samen kunnen we mensen die zich eenzaam voelen of in de schulden zitten, helpen. Ook zorgen we samen voor betaalbare en fijne woonplekken.

9

EEN LEVEN LANG LEREN

Onderwijs en cultuur

Goed onderwijs is de basis van een vrije en eerlijke samenleving. Het leert kinderen kritisch denken en bewust omgaan met natuur, klimaat en dieren. Maar niet ieder kind in Deventer krijgt nu dezelfde kansen. De Partij voor de Dieren wil daarom meer geld naar onderwijs. Scholen krijgen groene, duurzame gebouwen en schoolpleinen. Onderwijs moet niet alleen gaan om cijfers, maar ook om sociale, creatieve en emotionele ontwikkeling.

Iedereen die dat wil, moet een leven lang kunnen leren. Ook kunst en cultuur horen daarbij. Ze maken ons creatief, kritisch en geven nieuwe ideeën. Kunst kan ontroeren, laten nadenken en zorgen voor verandering. Daarom steunen we een sterke cultuursector met eerlijke beloning voor makers, ruimte voor amateurs om zich te ontwikkelen en een divers aanbod voor bezoekers.

- Aanmoedigen van lokale cultuur op wijkniveau. We willen geld stoppen in projecten door lokale makers en deze ondersteunen.
- Alle Deventer musea op dinsdag gratis toegankelijk voor inwoners van Deventer. Zo maken we kunst en cultuur bereikbaar voor iedereen.
- Samenwerken met inwoners bij ontwikkelingen cultuurpodia. Open besluitvorming over Burgerweeshuis, Schouwburg en andere podia.
- Veilige schoolroutes voor alle kinderen. Elk kind kan lopend of fietsend veilig naar school.
- Investeren in sport, zwemlessen, cultuur en muziek- en duurzaamheidslessen. De gemeente zorgt dat zoveel mogelijk kinderen mee kunnen doen met sport en cultuur. Ook wordt het makkelijk om les te krijgen over de natuur en over duurzaamheid.

10

SAMEN, EERLIJK EN OPEN

Democratie, bestuur, digitalisering en privacy

De lokale overheid moet betrouwbaar zijn. Deventer is geen bedrijf en inwoners zijn geen klanten. Deventenaren moeten kunnen meedenken en meebeslissen over hun stad, dorp of buurt.

De gemeente neemt hun mening serieus en beslist open en transparant. Privacy en zeggenschap over eigen gegevens worden goed beschermd.

Samenleven betekent ook oog hebben voor de wereld om ons heen. Oorlog en conflicten ver weg hebben invloed hier.

Soms leidt dat tot spanningen tussen inwoners. De gemeente moet dit voorkomen en heeft de plicht om tegen onrecht op te staan.

Iedereen moet zijn stem kunnen laten horen.

De Partij voor de Dieren staat voor het demonstratierecht.

Vreedzame demonstraties worden in de Gemeente Deventer ruim ondersteund.

- Inwoners werken samen aan de toekomst van Deventer. Het burgerberaad krijgt een vaste plek. Ook in de wijken en dorpen.
- De gemeente blijft persoonlijk bereikbaar. Inwoners kunnen bellen, langskomen aan de balie, post ontvangen en contant betalen. Chatbots vervangen nooit contact met mensen.
- Alle inwoners zijn eigenaar van hun eigen data. De gemeente verzamelt alleen informatie als dat écht moet en alleen met duidelijke toestemming. Gegevens die niet meer worden gebruikt, worden direct verwijderd.
- Demonstreren is een grondrecht. Kleine demonstraties hoeven niet meer aangemeld te worden. Bij actuele gebeurtenissen hoeven mensen zich minder ver van tevoren aan te melden.
- Er komt een openbaar gemeentelijk lobbyregister. Bij elk raadsvoorstel wordt zichtbaar welke mensen of bedrijven die met het onderwerp te maken hebben, betrokken zijn geweest.

**SAMEN ZORGEN WE VOOR
EEN ANDER POLITIEK KLIMAAT.
STEM 18 MAART**

**PARTIJ
VOOR DE
DIEREN**

DEVENTER

NATUURLIJK